

Rahjas Weesis ar yee
likumeem mafsa:
Ar pefuhitishanu
elchjsemé:
Bar gadu 3 rbl. — lap.
, $\frac{1}{2}$ gadu 1 rbl. 60 lap.
, $\frac{1}{4}$ gadu 1 rbl. — lap.
Rigá fanemot:
Bar gadu 3 rbl. — lap.
, $\frac{1}{2}$ gadu 1 rbl. — lap.
, $\frac{1}{4}$ gadu 60 lap.
Ar pefuhitishanu
ohremes:

Ur pascha wiſſeſchēliga Augſta Keiſara wehleſchanu.

Mahias Mæefis.

Politiss un literaris laifrafs.

Mahjas Weesis isnahk weenreis nedela, treshdeenäs. — Ur katu numuru isnahk literarisks peelikums un katu mehnest semfonibas peelikums

**Rēdakcija un ekspedīcija
atrodas Rīga,**
**Ernsta Blates grāmatu-
un blīžku - drūzlatu - un
burtu - leetuvi pēc Petera
baņinjās.**

Sludinajumi mākslā
8 lap. var veenās slejās
smalku rāfji rindību.

Upstellejumi us Rabjās
Beest un fludinajumi
suh tam iš fčaždu adreži:
Въ экспедицио газетик
Малък Виасисъ, г. Рага
(Rabj. B. 18sped. Rigā.)

apibmè to pasch, lo latwissi firo. Te ton statots no

J. W. Gussewa

jaunā leelā tvaika tabakas fabrika, Rīgā
kura isgatavo fawus raschojumus pēh jaunakā sistemas ar jaunako konstrukciju ahrsemes maschinam, dara zaur seh
wispahribai finamu, ka pēhdejā laikā ir parahdījuschees maswehrtigi palakdarinajumi winas
greestās batuna tabakas etiketei „tugim”,
lai zaur to malbinatu zeen. publiku, ladeht brihdina zeen. publiku un lubds greest wehribu us firmu „J. W. Gussew”
dibinatu 1852. gadā.
Augsteeenibā

J. W. Gussews, Rigâ, tabakas fabrikants

Saatschi & Mangouby
tabakas fabrika.

Sewischi sagatwota hlypahrdoschani atlasi tabala
„Enbitjellstji“, stipe, pirmwidjeja, wideja, weegla.
№ 44. $\frac{1}{4}$ ₮ 1 rub. № 26. $\frac{1}{4}$ ₮ 55 kapek.
№ 34. $\frac{1}{4}$ ₮ 75 kapek. № 20. $\frac{1}{4}$ ₮ 38.
Vibrio tabaka $\frac{1}{4}$ ₮ 38 kapek. Leela iswchele Anglu vibrio.
Padewigj lubdjam peeprahi pebz №№ fabrilatus i tabalas
fadrilas **Saatschi & Mangouby.**

Moliktawa: Niag. Bichmer uel. № 1.

Saturs: Par tā sauktio realo jeb naturalo metodi. (Veigaš.) — Pasaules mantu daudzums, labības rāska, pateicējumi un labības zēnas. (Turpinājums.) — No ēlfosēmes: a) Waldības lecta; b) Baltijas notikumi; c) No zītām Kreisvijas pufem. — No Rīgas — Grahmatu galbs. — Tiesīstie noboda: „Austra” un viņas vadītās preču rākta. — Rūgmeleiba. — No abiemem. — Bolejas veiktībās. — Kriihte. — Līgus finas — Telegramas. — Dāschadi rakstīti. — Vai ķīnas kultura Eiropes ķēni ir īveska? I.

Literatīfā Beelikumā: Dauna pasaule. (Turpinājums.)

Luhgums.

„Mahjas Weesa“ un „Mehneschrafsta“ abo
nenti, kas apsolita laikā wehl nawi par saweem eispielareem
samalsajuschi, top mihti lubgti, lai to drihsuna isdaritu
„Mahjas Weesa“ un „Mehneschrafsta“ etipediji.

Laipnai eeweħribat!

Ar 40. nummer 5

eeelitumneem lib)

Pa pastui pefuhtot:
1 rb.
Makies Masa Mawis dusekta

Pee naudas suhtijumeem, adreschu mainan
u. t. t. misadā sinā jausdod s̄cha gada abo-
mentu.

Par Patras adreses pārmaiņu ielā 10 tap „Mahīns Vesī“ un „Mehneschranka“ ekspedīcija

Par tā fakto realo jeb naturalo metodi

Apzerejums no filoloģa E. Silbera (Sudrabu Edīša).

(Weigas.)
Wichte fala: Gepasibschanas ar wahrdi nepeeschklir sinaschanai nelahta pilniguma un flaidribas. Behdejee atlarajas weenigi no usflatamibus. Katram eespaldam janolkuht dwehfels, eelams tas ar wahrdi apsikmet. Mehs no sawas puses waram peesikmet, la katram eespaldam dwehfels ja-ataunojas, eelams tas ar sweschwahrdi apsikmet, un ja-ataunojas zaur usflatishanu. Gewebrojamais walodu, ir atpalak rahyjoschais wirseens, turpretim reala jeb naturala, eedama zaur usflatamibu no mahtes walodas us mahzamo, ir us preelschu wirjoschais, attihstoschais wirseens. Te nu redsams, ta no "pahrzelschanas" isbehgt raw eespehjams, winai janoteel, bet newis no mahzamas us mahtes walodu, tilai otradi, un scho tulloschanu isdara ne skolotajs, ne ari grahamata, wina noteek ais flaidras psikologiskas wajadisbas skolneela paschdarbibas zeta.

Realas metodes pahrsipiletaj pageht mahtes walobas pilnigu ignoreshanu, weeni, nepasihdamit schis psikologiflas pateesibas, otri eestlatidami to par lawelli domashchanai sweschwalobä. Scheljels, „Методическое руководство для первоначального обучения русскому языку въ инородческихъ школахъ по реальному методу“ fastahditaj, sawa wadona eewadrafsa atsibst, ta, behrneem beeschi d'srdot mahtes walodu, latras jaunas domas ronotees schink walodä un tikat ar grivas spehjas pesspechanois folneeks winas eetehrpjot Kreewu wahrdos. Bet behrnu sajegumu un wahrdru lrahjums esot pahral aprobeshois, tapat faites starp sajegumu un wahrdru wisai wahjas, un tapehj wiinu eenehmigais un padewigais gars dorot eespehjamu, mahtes walodas wahrdu zaur sweschwalodas istraivit. Ja

preelsch Kr. ds.). Scha raksti tagad teel tulroti no Parises profesora Schwana (Chavannes). Lihds schim jau ir isnahkuschi divti leeli sehjumi. Bet ar scho darbu buhs tilai wehl lahma simta dala no pirmawoteem apstrahdata. Ir wehl daitsi kreetni raksti par Kinas websturi isnahkuschi no flawenà wejä Kreewu sinologa profesora Wafitsewa Peterburgâ. Scha profesora publem ir ari jayateizas par bagato Kineschu bibliotetu pree Peterburgas universitates, lura naw wis ween til leelaka, bet ari wiislabaki eekahrtota wîsa Eiropâ un apnem pahraf par 40,000 sehjumu.

Anglu, Frantschu un Kreewu walodas, bet pirmu rola scheepeerder diveem augschä mineteem rafsteem.
Par Kinas geografiju ar daschadeem apralsteem jau preelsch Maja webstures isnahza Frantscha Dü Halda 4 sehjumi leela grahmata. Bet wißlabala geografija ir faralstita no Wahzeescha Richthofena (geografijas profesora Berlinē), kas lahti 12 gadi zelojis pa Kini un sawus pehtijumus faralstijis grahmata ar wirralstu "China" trijos warends sehjumos. Gewehribu par scho preelsch-meru wehl pelna Frantscha Neklu un Kreewa Matusowsta grahmatas. Ir ari kotti labas lartes par Kini fastahditas no Eiropeeschu kvejalissteem veki vasku pehtijumeem un Tagad jau pa wißam Kinas malam dñihwo Eiropeesch, weenä paschä Schanghajä lahti 10,000. Anglu waloda isnahz Kina ari wairak deenas, nedekas un mehneshä rafsti. Wisu scho eevehrojot nelahdä sinä newaram fazit, la Kina wehl buhru Eiropeeschem gluschi swescha. Tlai tas ir taisniba, la ne dauds Eiropeeschti interessejas par Kini, ladeht ari tlai wißtulschalee un weeglalee rafsti par sawade Widus walsti nahk pee mums plashkai publitai pascham. Par spihti wißeem jauneem pehtijumeem teek wehl Eiropa drukatas beesas schahdas schikras grahmatas, kuras ir pilditas ar wißadeem krahmeem un tußchäm pasa-zinam, vot ari ar meleem.

Grahmatinā: „Kā Rīhneschi dīshwo” (īsdota no Dērigu grahmatu apgāhd. Nodakas) ir sajits: „Līhds pascheem jaunaleem laileem mehs dabujām daschas nesalarigas finas par Rīhnescheem wenigi jaur misionareem, waj zelotajeem. Tīkai Anglu, Frantschu kari ar „debesu walsti”, zīhna, lai eeguhtu jaunuž tirgus faraschotājam prezem, dariaja Giro-peeschēm eespehjamu, pamatīgali eepasītēs ar Rīhneschu dīshwi.” Trībs tābdas leelītās pagājušā gādu āmtēna grahmatai, kā augščā minetee memuari, Matīja weh-

sehjumös, ar larti un daids ilustracijaam. Wisas eeweheroatikas Eiropas walodas ir tulloti no Kineeschu walodas daschadi stahsti, nowoles, romani, dramas un dseefmas. Bet ta la Kineescheem ir sawadi stai-stuma pagebrejumi, nela pee mums, tad nefinu, waj no scheem tulfojuimeem ween jau lahds Eirokeets waretu preefloschi saprast Kinas daito literaturu. Turflaft schahdi raksti Kina ir sahluochi wairotees jau wairak la diwus

gadu tubkstoschus, ta tad vienū kairs ir miljigs. Lai gan Kineeschi labprahf apmeliē teatrus, koti zeeni dseefmas un dauds lasa romanus un wifadus stahstus, tomehr kahdu sinatnisslu pebtjhmu wineem par scho literaturu wehl naw, ladeht mums ari schai laulā naw sinami nelahdi periodi, strahwas jeb zitadas flāffilazijas. Weenam, pat lari til sahdeem desmit sinologem ween naw eespehjams isdarit to milfigo darbu. Ir gan jau faraksliti wairal mehginajumu par Kineeschu literaturu, bet tahdbs ir tikai apflatitas wejās flāfflas grahmatas, tizibū raksti — ar garigu saturu, wehsture, geografija un da-schadi singenes sari. Labala literatūras wehsture ir isdota ir minams dauchs labs wehl flavens sinologs.

Latweeschu walodā ir koti mas raksliis par Kīnu, bet ari tas pats masums ir gauschi slits. Kahdā Latweeschu geografijā pats tiku mahzjees, ja Kineeschu walodā efot 30 un 40 silbigi wahrdi, tamehr pateefbā tur ir tilai weenfilbigi wahrdi. Ari „Sklolas maišē“ ir kahds raksliis par Kīnu, fastahdits pehz wezu wezajām pasazinam. Ne pawisam naw labala augščā minēta Rīgas Latv. beedr. Derigu grahm. avgabhd. Nodalas isdotā grahmatina: „Kā Kīneeschci dīshwo.“ Jau uš paschas pirmās lapas pusē tur ir tshetras nepareisības, — lo tad lai sagābdam no wifas grahmatas?

flolotajs no pat fahluma negeetischot flolâ behrnu walobas, tad tee it weegli eemahjischootees freewifli runat un domat. Ka te farwa dafa pateešbas, naw noleedsams, ja mehs 1) domašmees tāhdus behrnus, kuru sajehgumu un wahrdū frähjums pateešt wehl stipri aprobeschots, tapehz ka tee wehl wiſai jauni, ahrpus flolas gadeem, waj — la Schelzels pats usstahda farwas tautas kolonistu behrnus — pahral leeli meschoni, las farwu mahtes walodu runa ar molak, neſi nadami nosaukumu pat tahdeem preeſchmeteem, las latru deenu mahjās leetojami (ſl. 10. l. v. „Методич. руко-водство“ u. t. t.); 2) tāhdus, kuru flolas lails naw telhs seemas, bet 7 gadi un 3) las flolâ edami turflaht pilnigi ſchirkli no mahtes walobas. Schahdös apstahldos, grībai veespēschotees, flolneels runas freewifli itin welli, bet waj ari domas, tas ir jautjums, kutsch nesaujas iſgreestees pebz ſchmites, laiba ſtroderim luxu latru brīhdi eelriht prahṭā. Waj pat tāhdos, las mahtes walodu aismirſis runat, domas tanī walodā, luxas deht to aismirſis? Ta ir nepeerahdama leeta, jo neiveens newar farwu domaschanu kontrolet. To saprot ari Schelzels un tapehz, praſa mate- riala prahṭigu aprobeschoschanu. Ne materiala daudsums, bet tas, la winsch ſagremots un la flolneeli to prot iſleetot, — luhs, galwenā leeta. Kad flolneels ſinās pareiſi iſleetot to, las tam ſpehjams ſanemt un ap- strahdat, tad peetits, winam buhs roks malzamas walobas gars un to, las tam dots, tas runas pareiſi. Jo wairak tam peefunkes materiala, jo drihsak tas aismirſis. Un ko nu runat par domaschanu? Kā tu eemahjis domat tos behrnus ſweschā walodā, las eestahjuschees flolâ ar tābdu ſajehgumu daudsumu, kutsch naw aprobe- schoots til bresmīgā mehrā, la tas, pebz Schelzela, redsams pe Wahzu kolonistu behrneem, un ar wahrdū frähjumu, las zeeschi ſaiſtiti ar ſajehgumeem? Un ka ar muhſu behrneem pateeſt nestahw til behdig, la to Schelzels tehlo, ſilmejotees uſ farwas tautas iſgahjeju jauno pa-audſi, par to peerahdījumu neutrūhſi. Kam tit ſchē muhſu behrni neſin nosaukuma? Katrai kamanu, latrai ratu, iſlapis un zitu leetu masakai ſastahwdai teem farws nosaukums peē rokas, lamehr Schelzela kolonistu behrneem to truhli preeſch paschein un turflaht wehl ſwarigafeem preeſch- meteem. Turflaht muhſu behrni eestahjas flolâ diwipadeſmit gadu jaunalais un flolu apmells wiſai ihſu laitu. Winsch gan ſawām domam par apſtiprinachanu peewed Romenſla „Magna didactika“, kurā leelais pedagogs ſala: „Katra waloda eemahjama par ſewi, tas eſot: bes zitas walodas nekoſlikhūba“ Tāc iou vilvici boreiū ſam tā iangoteet

peepungbosus. Tas jau princijs pateti, kau li jauvieri, jo latrai mahzibai jaiseet no usflatamibas. Komenskis ir usflatamibas mahzibas tehnos un zitadi nemas newareja domat, bet nelad tas naw ignorejis, un to Schelzels muhscham neperahdis no scha geniala pedagogika rafsteem, mahies walodas flufo darbibu schini prozesu, proti domaschanu. Pee usflatamibas sweschiwalodas mahzischana, zif tas wissprims fibmejas us lonkretu leetu nosaulumeem, mahies walodai, la runaschanai, peekriht masala loma, un te Schelzelsa grahmatina teescham war noderet par teizamu wadoni, bet ja tas doma, la domaschanai mahies waloda tas zaur to dewis belseenu, tad winsch wilas. Ja winsch domaschanu mahtes walodai zauret to naw weizinajis, tad psichologija wairs naw ta, las wina ir.

Rapebz Schelzels pebz dimi gadu kursa par lonkretu leetu nosaulumeem us reisi zeefch flusu un neruna ne wahrda par abstrakto leetu nosaulumeem? Waj winsch doma, la tas majums wahrdi, lo behrni pefawinaju schees diwâs seemâs, jau peeteel, lai ar winu peepalihdsibu teem isskaidrotu wifus tos abstraktos fajehgumus, las nachl preelschâ latru no lasamâm grahmatam, las treshâ un ari jau otra seemâ leetojamas? Waj winsch til naw fizis pee tas weetas, pa kuru tahtal ejot suhd no lahju apalschass praktifai un ihsam flosas laikam peemehrota pedagogija un turpmalâ darboschanâ gar abstraktu leetu nosaulumeent neerauga praktiflas wajadsibas finâ tulsho falmu tulshchanu? Sinams, neweens jau neleegs, la ari abstraktus preelschmetu nosaulumus sweschiwalodai war peeveenot fajehgumeem pa to paschu zelut t. i. bes mahtes walodas galwenâs peepalihdsibas, bet la tas nervar notilt til ahtri, la lonkretu preelschmetu nosaulumu peeveenotschana, to sapratis un finâs latrs, las schini arodâ nodarbojees. Remsim peem. Borg. Kad flosneels fin, las ir столарь, столь, сдѣлать, солице, winsch it ahtri sapratis, las ir Borg. Skolotajam prasot: кто сдѣлалъ столъ? flosneels atbildeš: столицъ. Jautajot: кто сдѣлалъ солице? flosneels tublin domas:

Deewos, un flobotajam pasafot Боръ, finas, lahdus sajehgumi apshme schis sweschwaheds. Kad flobotajs wehl pahrlabo un sala: столъ сидалъ столъ, а Боръ сотворилъ солнце, tad ir panahits, tas gribets. Bet ta lat peeweno sajehguineem wahedus, tas nepadodas til weegleem peemehtceem? Ka wini naw nepeewenojami, pat to nerunafim, bet tas prasa dauds laika, un muhsu folas laiks ir aproveschots, — tas prasa dauds laika, bet wehl wairak leelas praschanas un weillibas. Schahbi nosaukumi dauds gruhtali pefawinajami, nela konkretu preelschmetu. Pehdeja gadijumā, ja flobens aismirfis, parahda preelschmetu un pasala nosaukumu, bet ta tu parabdisi зависимости, рѣмѣтельности, un zitus wehl jo nepee-ejamalus preelschmetus? Sahzi atkal no jauna un flaidro? Ta ap weenu lasamu gabalu mozees waj wesel nedelu un dauds tomehr nebuhis panahits. Mehs flaidrojam wahedus un lasama gabala lodos eemantojams leelam yuhlem. Zit ta par seemu war eeguhi? Bita leeta, ja muhsu folas laiks nebuhu til wisai nołnapinats un ja to paschu wehl, tas atleel, flobeni daçchadi nenolawetu. Waj Schelzels, pehz divi turseem slusu zeessdams, neatlaui flobotajeem darit to, no ta tas fahlot ta baidijas? Winsch gan sawa eewadralsta sala, la gimnasijas tulloschanai esot jau tapehz weeta, ta tur, pirmahrt, darischana ar sagatawoteem flobeneem un otrlahrt, winai, gimnasijsai, wajagot dot flobenam eespehju, ta tas, lasdams zittantu ralstneelus, tos pilnigt fapraslu un smellos labumu. Bet dris h tas attal atmē lauksflobotajeem to prelu, abstraktu nosaukumu fina eet to paschu zefu. Tautas folas wispirms jaceemahzot behri freewissi runat (un domat), lai wehlat schini waloda pasneegtu teeni wifas wajadfigas finaschanas. Ka wina septiñlañigā fola tas panahlams, to gribam tizet, jo no sawas metodes tas nealfahpjas, — un ta tad wina slusuzeeschani mehs waram istulkot til ar

la schai metodei muhsu skolas laiku tas atsihst par
hfu, — treschā seemā jadod lahdas sinaschanas, lai tas
ad noteel pa lahdu zefu notikdams... Sinatne paleel
inatne, nelahdi slikti apstahkti tas nosihmi nemasti-
nas un neweens scho apstahktu dehk neatlahypfees
no sawas pahyreezibas. Sche nelabwehlt gan vee-
peedis grehlot pret pedagogiju, tas ir, eet pa to zefu, tee-
abu us kuru Schelzels peepresch tik gimnassjai, ar wahrdū
— tussot no mahzamās us mahtes walodu. — Bet pat
vee labwehligām buhshanam — waj mahtes walodai peektih
lahds swars waj ne? Winai peekricht, un fewischki abstractu
preelfschmetu nosaulumus preveenojot winu sajehgumeem.
Ta ta mums sche truhst pilnigi droschas, preelfschme-
isslas mehraullas, waj muhsu puhlini, preveenojot
lahdam abstractam sajehgumam floslena dwehsele wina no-
autumu fresschwaloda, art fasneeguschi to, lo grib, tad
numus sche buhtu janolaisch rokas, ja mums schini svarigā
eeta neislihdsetu muhsu mahtes waloda. Tlkai wina ir
veenigais kontroleers schini gadijumā, tlkai wina mums pa-
fazis, kur mehs darijuschi tlkuhd. Luhk, mahtes walodas
swars, luhk, winas nosihme! Un ja mehs scho kontroletaju
aemam palihgā ari konkretu leetu nosaulumus eeweetojot
behrna fresschwaldu krakjumā, tad tas nebuht naw grehks,
bet no pātologijas pilnigi attaisnojams solis, kuru mums
neweens nepahrmetis, kas ne-udsdroshinasees ihsci un war-
mahzigi miudit lahjam pātologijas fwehtas teesibas.

*Vasanles mantu daudsums, labibas rascha,
patehrejumi un labibas zemas.*

(Turpinajumß.)

IV.

Schagada labibas räschä unzenas.
Apfstatidami scha gada labibas raschu, redsam, la
kweeschu raschu ween daschadäss pafaules semes Doenbusch
aprekhina us 824 milj. hektolitreem (apm. 1177 milj.
puhreem) pret 870 milj. hektolitreem pagahjuschä gadä.
Tä tad schogad kweeschu ween bubtu raschots par tahdeem
70 milj. puhru masak. Pehz „Echo agricole“ pat schogad
tis raschott 796 milj. hektolitri pret 861½ milj. hektolitreem
(93 milj. puhru) masak. Katrä finä samehrä ar pagah-
juschö gadu stipri manams istruhlums un te nu wehl ja-
eewehro tas, la ari pehru rascha bija semala par widejo,
sewischli semala par bagatajam 1893.—95. gada rascham.
Dadomä, la schini gadä un wißpahri libds nahlamai plauhaj
tits puslibds patehreti wiß agralo bagalo gadu atlifumi,
gluschi tåpat la tas bija 1891.—92. gadä ar wezeem krab-
jumeem. Labibas zenas gan wehl nau ne tuwu fasnec-
guschä tahdu palahpeenu, la tas bija minetös gadöss, to-
mehr samehrä ar pehdejo gadu semajäm zenam tas foti
eewehrojami zehluschä. Wahziä 1891. gada beigäss kweeschü
un rüdji malfaja ap 220—240 markas*) par tonnu**) jeb
pehz toreisejä kurja 2 röb. pudä, 1893. gadä rüdji malfaja
134, kweeschü 152, ausas 157 markas; 1894. gadä rüdji
nokrita us 118 markam (= 90 lap. pudä), kweeschü us
136, ausas us 131; 1895. gada zenas neisschikhärs no
1894. g. un tikai 1896. gada rüdeni kweeschü atlal pajehläss
us 160 un schogad us 180—200 markam (140—150 lap.
pudä). Zenu swahrstischandas ir ißwedejäss semes, it ihpaschi
tahdös apwidös, tas attablaki no ostam, daudj stiprati fa-
juhtama nela eewedejäss semes, jo aiffardsibas mutas un
it ihpaschi fraktsnauda no tableem apgabaleem patehretaju
semes zenas daudsmas islibdina, raschotajäss semes tur-
pretim ißzel leelifti zenu swahrstischandas. Aiswolgas apga-
balös 1894./95. g. wareja pudu rüdji vierst pat 15 un
daschäss weetäss pat pat 5 lap., lameht bada gada 1891.
tas malfaja 1½ rubka, tä tad tur veedishwota 10 reises
stiprata zenu swahrstischandas nela labibas eewedejäss semes,
la Wahziä, Anglija un Franzija. Schagada raschäss ist-
ruhlums atlal wißstiprat fajuhtams Kreewijä un tamlibds
ari no zenu pajelschandas Kreewijai atlez wißmasala pelna
— wiß fwehtiba no augstalajäm zenam farit atkal tåpat
la 1891. g. Amerikanu labatäss. 1891./92. gadä Amerikani
zenehma labdus 150 milj. dolaru wairak tikai zaur aug-
stalam labibas zenam (pawisam tee minetä gadä pahrdewa
par 400 milj. dolaru = 800 milj. rubku labibas); ari schogad
to pelna fneegfrees pahri pat 100 milj. dolareem. Pehz
„Echo agricole“ schogad samehrä ar pagahjuschö gadu
raschots daschadäss semes kweeschu hektolitru:**)

Eiroopā:	1896. g.	1897. g.
Kreewijā . . .	135,000,000	122,000,000
Franzijā . . .	118,000,000	83,000,000
Ungarijā . . .	50,700,000	36,000,000
Austrijā . . .	14,000,000	12,500,000
Wahijā . . .	40,000,000	38,000,000
Spanijā . . .	27,000,000	36,000,000
Italijā . . .	47,500,000	32,000,000
Anglijā . . .	21,200,000	20,500,000
Rumanijā . . .	25,000,000	18,000,000
Bulgarijā . . .	16,000,000	11,500,000
Eiropas-Turcijā	15,500,000	11,000,000
Belgijā . . .	7,200,000	6,800,000
Serbijā . . .	4,500,000	3,200,000
Rumelijā . . .	4,500,000	3,100,000
Portugalijā . . .	2,500,000	3,000,000
Holandijs . . .	2,200,000	2,000,000
Greefijā . . .	2,100,000	2,000,000
Danijā . . .	1,700,000	1,500,000
Sweedrijā . . .	1,500,000	1,400,000
Schweizijā . . .	1,500,000	1,300,000
Norwegijā . . .	900,000	800,000
Summa . . .	520,400,000	445,600,000

Amerikā:	Ropā	539,400,000	445,600,000
Seem.-Amerikas			
Saw. Walstis	175,000,000	195,000,000	
Kanada . . .	17,000,000	21,000,000	
Argentina . . .	15,000,000	23,000,000	
Uchile . . .	5,000,000	5,800,000	
	Ropā	212,000,000	244,000,000

Afijā:		
Riht-Indijā . . .	65,200,000	55,000,000
Mas-Afijā . . .	11,000,000	14,500,000
Perfijsā . . .	7,000,000	7,500,000
Sirijā . . .	3,400,000	3,900,000
	Kopā	86,600,000
		80,900,000

Afrikâ:			
Alshirâ . . .	6,400,000	5,200,000	
Egiptê . . .	5,400,000	4,100,000	
Tunisâ . . .	2,000,000	4,000,000	
Rapsemê . . .	1,300,000	1,500,000	
	Kopâ	15,100,000	14,800,000
Australijâ . . .	8,400,000	13,000,000	
	Kond	861,500,000	796,100,000

Scpa 861,500,000 796,100,000
Schia vahvistataan Icelas Greenmijos rauscha

Sākāja puhijslāta gāzi, ierīcis, kreislojus rūpēji uzbola pahrak augsta, Amerikas turpreti par semu. Kreewijā 1895. gādā rasčoja tilai 89 milj. hektolitrus (apm. 120 milj. puhrus), tilai 1894. un 1893. g. rasčas ar 135 milj. hektolitreem (apm. 190 milj. puhereem) buhtu pahrēpehjuščas ūcha gada rasču. Bet taisni Uiswolgas aygabalōs un Seemet-Kaulastīja, kur wišwairak audē kweeschus, schogad nerasčha, tapebz gruhti domajams, ta ūcha gada rasča pahrēpehju 1895. g. rasču un nesahdi nesāsneegs uždotos 122 milj. hektolitrus (174 milj. puhrus). Vispahri jau

ari pehz „Echo agricole“ schogad Eiropas istruhlums, famehrā ar pagahjuſcho gadu, fneedsas us lahdeem 140 milj. puhreem kweeschu. Gewehrojams istruhlums fewischt Franzijai, kurai schogad istruhlst ap 35 milj. hektolitri = 50 milj. puhru; tad Austro-Ungarijai, kur schogad raschots masak par 16,2 milj. hektolitreem (23 milj. puhreem); ari Italijai 21 milj. puhru leels istruhlums. Ķāpat ari Argentinas rascha augšcēja pahrſlatā stipri pahrſpīleita, jo pateefībā ta buhs bijuse us pusi masaka. Seemet-Amerikā turpretim pehz zītām ūnam (Dornbuscha) schogad raschots newis tilai 195, bet 254 milj. hektolitre (360 milj. puhru) kweeschu. Tomehr wiſu kopa fanemot nāv ko schaubitees, ka schogad buhs toti eewehrojams kweeschu istruhlums, kas newar tapt segts ari ar Amerikas schagada raschu, bet til ar wezu krājumu pēpalihdsibū. Lahdu wezu krājumu teefham ihsti dauds, Kreevijsā wen tos rehķina us 500—700 milj. pudeem wiſas labibas, no no kurai lahdi 160 milj. pudi atrodas frona un pagastu labibas magafinās. Lahdejavi schogad ari nerascas

apgabalos nekahdi newar zeltees tahds truhlums un dahrdtsba, ta 1891./92. g. Tomehr isivedumi no Kreivijas newares buht leeli un Austro-Ungarijai buhs pat jaewed labiba ap 22—24 milj. puhti, tur ta wehl pahris gadu atpaka spehja labibu iswest. Sinams, gluschi pehz tahda eepref-scheja aprehkina jau nelad wiss us mata gluschi ta neifnahl, jo labibas statistika naw til pahrat droscha, bet eespehjammas daschds apgabalos tkubdas no 10—20% (par desmitu libds peektu teesu), tomehr zaurmehrā, weselas semes kopā fanemot, schis tkubdas publibds istihdsinas, bei no swara itas, ta neraschas gadds, tad zenas augsta, ta lauku, ta pilsehru eedsihwotaji pamafina fawus patehrejumus, fawu maisej porziju, pahrtel no flikatas labibas, nem fukurusu palihgā u. t. t. — Katrā finā schogad Amerikaneem, ta jau aissrahdtis, ir „selta gads“, tur pee teem fawenojas augsta labibas rascha ar famehrā augstām zena. Seemet Amerikā 4 milj. fermeru, semju fainneelu, kuru semes gabali apmeheram tahdi, ta muhsu semneelu mahjas, zaurmehrā 200 puhrweetas leeli. Schee ferimeri rascho stipri dauds wairak labibas nela paschi spehji patehret un laba rascha jo sevischki sagahdatu til dauds labibas, ta tas newaretu nefur lilt un zenas nokristu semu, jo semu, ja pascha Amerikā pilsehru eedsihwotaju patehreshanas spehja nebubutu til leela. Zaurmehrā rehlinā, ta schimbrihscham Seemet Amerikā tilai puje no eedsihwotajeem nodarbojas ar semkopibu, otra puje pahrtel no ruhpnezzibas, tirdsnezzibas, atrodas dselszjela deenastā (1892. g. bija 850,000 dselszjela eerednu un strahdneelu). Kweeschu patehrejumu Amerikā rehlinā us 5 buschkeem ($2\frac{1}{2}$ puhereem) no zilwela gabā, tas istaistu par wisseem 72 milj. eedsihwotajeem, zil tur schobrihd rehlinā, ap 360 milj. buschelu. Wisa schagada kweeschu rascha turpretim katrā finā pahral par 600 milj. buschelu un tad nu ari atrehlinā ap 80—100 milj. buschelus fehklai, tad tomehr atliltu pahredoschanai ap 150 milj. buschelu (tahdi 230 milj. pudi), ne-eerehlinot wezus krah-jumus. Pehz Dornbuscha raschai wajadsetu buht wehl par 100 milj. buschkeem leelalai, ta ta atliltu pahri

ap 250 milj. buscheli (400 milj. pudu). Lihds schwijas bija Amerikā bagatakais gads 1891. — Kreevijas bāda gads, tad tur tīla cewabsti ap 611 milj. buscheli kveeschu (= 1000 milj. pudi); schagada rascha esot wehl labu teefu prahwala. Amerikas labibas zem regulators (nolakhtotajs) ir Eiropas tirgus: famehrā ar labu waj slīktu raschu Eiropā zetas un trikt labibas zenas Amerikā. Gan Amerikani puhlejusches zenas reguleit, at-tura leelakus labibas krähjumus magasīnas, tomehr isschiroschais faktors ir Eiropas maišes wajadības. 1891. gadā pazelas Amerikas ostas kveeschu zena uš 103 zenteem*) par buscheli**) (pehz kurſa 130 lāp. pudā), 1893. un 1894. gadōs pehz bagatajām rascham Eiropā ta nolrita uš 50 zenteem par buscheli (60 lāp. pudā); Amerikas fermi zeeta leelus saudejumus, teem bija sawas dīshwes wajadības, las Amerikā sevischki augstas, stipri jašama fina. Lihds ar to, finams, zeeta ir ruhpneeziba, ir dīselzeli, laždi 3000 wagoni, las "trelnjā" 1891. g. bija no jauna nemti leetoschanā, palika newajadīsi un lihds ar to laždi 83,000 zilwelē. Leelatā data dīselzeli beedribu strahdaja ar saudejumeem, tikai retas spehja ismalfat dividendes. Schoruden wiſs spehji pahrgroſſiees, wiſi reserves wagoni un lokomotives atlal nemti darbā ar leelako sparibu. Kahdi 60,000 wagoni wadā labibu no reetruma walstīm uš juhras ostam, no labibas wadaschanas ween eiem dīselzeli latru deenu ap $2\frac{1}{2}$ milj. rubtu. Zadomā, ta eestlahses atlal wežā parahdiba, lažda nowehrota pehz la-beem gadeem, tad labibas zenas augstas, proti, ta tīls nahlamā gada sehjumi stipri paplaschinati, zaur to raschas zelšeess, iſzelſeeſ atlal pahralproduksija un zenam atlal buhs ja-trikt. Behdejōs gadās tā tā tā jau peenahža klaht tā semkopibas walstīs ūnala Indijānu teritoriju „Oslahama”, kur agrāk walstīj

peederige semes gabali us semes litumu pamata tila tik
spehji no kolonistu bareem eeuemti un apstrahdati, ta
ta schogad jau spehja iswest 10 milj. puhru labibas. Wis-
pahri, sad eewehro wifas derigas semes daudsumu Amerikā,
wehl waretu tweeschu rascha wišmas dubultotees, bet te
nu friht swarā tas, ta leelas, neapstrahdatas semes datas
atrodas dseisszeta beedribu un spekulantu ročas un pehdejee
par to prasa tahdas zenas, ta ihlaieem semes ruhkeem
naw pawisam labga eespehjams to npielst un isstrahdat.
Deriga walstis seme schimbrishcam jau wifa isdota, libds
ar to ari tur usturas žilna tapuse gruhfaka, nabadsiba un
darba truhkums tahlak isplatteees. Tagad Amerikā no dauds
pusem issala prafijumus, lai labibas aufsechana tiltu
pamafinata un tahdejadi zenas waretu zeltees. Ta lahda
no leelakām awisem „Chicago Tribune“ issakas, ta ne-
esot tatschu nekahdu prahfigu cemesli, kapebz Amerikā lai
wehl turpmal eewedot linus, kanepajus un beeschü zuluru,
to wisu warot labi raschot Amerikā, iapat ari Amerikani
warot itim labi iswest sveestu un feeru un pahrdot to pa-
faules tirgū lehtali nela Frantschi, Sweedri, Dani un
Holandeeschi. Manige Amerikani te tikai aismirst, ta tee
jau schimbrishcam ar favām pahrsphyletam aiffardsibas
muitam Eiropas industrijas raschojumeem tillab la aiffle-
guschü durvis, un ta ari Wakar-Eiropeschi war teem ai-
malsat ar tahdu pat mehru un nelaist pawisam wairs
eelschā Amerikas labibu, galu u. z. Benam zekotees buhtu
Widus-Eiropā wehl loti eenefigi labati aplopt un mehslot
semi un ta eeguh paschu pahrlitai peeteekoschas raschās.
Wisu leelislo starptautislo pretschu apmainu war ta salot
ar weenu rahweenu, ar fewischku litumu isdoschanu pilnigi
pahrgrost; schas apmainas jau ya leelu leelai datai pa-
wisam nenoteek tapebz, ta weena waj otrā semē pawisam
nebuhtu eespehjams raschot eewestās prezēs, bet tapebz, ta
to eeneigaki eewest, nela pascheem raschot peeteekoschā dau-
dsumā.

No eekſdjhentes.

a) *Waldbas leetas.*

Widseimes gubernas walde par arkiwaru peenemis
graß Feodors Borgs. (W. G. U.)

bits *Zehju* aprinta rentejas grahmatvescha palihgs Bam-
pa-augustinats par gubernas felretaru. (W. W.)
Echinus pa-augustinati; par oalma podemneefu; gl-

*Echinus pa-augustiatt: par galma pademneetu: al-
zises waldes eerednis Steins; par titularpadomneku: at-
zises usraugu wezakais palihgs Schmidis; par lolegju
registratoru: alzises waldes eerednis Rulckowfis; par gu-
bernas sekretareem: Wentspils - Kuldigas meertesneschu
sapulzes sekretars Uszinowitschs, Jelgawas apgabala teesas
pristaws Lulfs, Wentspils - Kuldigas meertesneschu sapulzes
pristaws Waseri un Tulumas-Talsu meertesneschu sapulzes
pristaws Wilvan.* (W. w.)

Nuzawas meschlungs Krause, Bauslas meschlungs
Ulots un Schelpils meschlungs Belers, sà „A. G. A.“ fino
apbalwott ar goda sihami par 60 gadu ilgu deenastu wir-
neelu tschinäs.

b) **Baltijas notīkumi.**

Eduards Seibots †. Birmeen, 15. septembrī — pehz ilgas un gruhtas slimības — nomira weens no kreetna-
leem Baltijas mahzitajeem, Eduards Seibots Slolā. Nelaikis
bijā juhtīgas dabas zīmwels, kas arī atspoguļoja vina
literarīsfos rāschojumīs un vispahri ta dīsbīvē un darbibā.
Kā vsejneels un rāshtneels tas bija plaschi pāstīstams, ja
strahdaja līhdīs iatrakeem laitralsteem, kā pēc „Balt. Webstn.”,
„Austruma” un pehdejā lailā pēc „Mahjas Weesa Mehnesch-
raksta”, kurā nesen nobrukats ta stāstītā „Balta puk-
esera”. Weeglas smītis!

Lobergas pagasts (Valkas apr., Balzmares dr.) i
Vidzemes gubernas seminieku leetu komisijas spreduma pa-
mata pēcveenois Aumeisteres pagastam un uſſlatams kā iſ-
nīzināts.

No Tirsas. Ne ilgi atpalak Tirsmaleschöö notile schahds behdigi-jozigs, pa däkai noschehlojams atgadijums. B. mahjuaimneels eiveda fewim jaunu libgawian — aimneezi no G. pagasta; tas nu gan nebuhtu nelas jauns — bet pehz nodshwoteem, ta faulteem „medus mehne-scheem“ jauna libgawina daudsreis mehginajuje aisbehgt u wezalu mahjam, tomehe wiham arween isdewees to zelok nobert un atwest atpalak. Bet weenreis, laikam pascha nam bijis mahja, winam mahte posino, ta aimneeze jau behgo preezpadejmlto reisi. Nu zits nelas neatlizis, ta us ahtralo nemt sirgu un seewai jahschus dñshtees palak. Buszela behgli ar' panahjis. Updomigi sirgu preeehjis meschä aimneeels nu djenas palak seewinai, luru tas art noler, bet fchi wis ne par lo negrib eet atpalak. Wihrs heidsor fahrt ihgtees. Nelihs ir tas. Nu esfahlusës „pilniga diwlauja“. Gans lupus ganidams eerauga: sirgs meschä preefeets, zepure un drehbju nastina (seewas) semë un lahdgabalini atstatu divi zilveli pluhzas. Gans, nelv labu nesparedsedams, us ahtralo leetu passio tuwejä krogä pes dsirnawam. Meldera un krodsineela wadibä nu salasas zilvelu 20 un steidsas us ahtralo ganam libbst. Atroduschi sirgu, zepuri un drehbju nastiku, tuhla nosuhltijuschi us labi attahlo pagasta namu ar luhgumu deht polizijas palihdsibas. Meschä eerauga pluhzamees lahdw wihereeti un seeweeti. No wisam pusem tos nu apstahj lehraji. Tuwal peenahlot eerauga — turpaaimiau aimneeels ar jauno aimneezi. Pluhzejees nu nedrihls ir azu pazelt. Wiham tabds gadijums keraa pee goda. Wihsch bodaas labibai pahri us tuwejo upi un „ihwë til jetlinus“ (weit swahrlus semë), lai waretu laba noslilihzinates. Seewa pahribihstas, skreen tam palak, turu un nelaisch wiha upé. Pluhzas atlal. Behdigi gan eedoma, ta sirgs, zepure un nastina (ar bruhites rotu) stahw pagasta namä un sen laiks meeschus plauti — tadnahk abi pee gala spreediuma, ta: „laiks jau ir u mahiam eet.“

No Druveenas. Schim pagastam ir bijuschi finami laifmeti, kurod's wina wahrods art tahtakā aplaimētapis daudsinats. Tā agraki Druveenas wahrods nahza plaschi pasibstams zaur sawu toreisejo muischas ihpsachneeluson Wolssu, fursch bija laifsligs uj wisadu, us semlopibus un lauhaimneezidu atteezochos isgudrojumu, jaunatradumu un ismehginajumu eeweschanu. Waretu fazit, la nepalisa

neweena semlopibas, nedfs laulfaimneezibas maschina, kuras winsch sawā muischā darbā neismehgīnatū. Kad weh Widsemē nelur nedfsirdeja par mahfsligeem mehleem un dsiarschanu, tad tōs laifōs tas jau te bija pilnā spehla kas gribēja lo jaunu semlopibā redset, tas to panahzā Druveenā. — Otrā laikmetā par Druveenu tablu runajā ta atgadijuma deht, ka toreisejē pagasta amata wiħri ne manot iſtulschoja pagasta laħdi, ap 10,000 rbl, iſpaudami la nauda eſot iſſagta, laut gan amata wiħru rokās at rodoſčas atſleħgas fleħbja gluschi pareiſi un no uſlauſchanas nebija nelahdu ſibmu. Iſmelleschana weda wainigos amata wiħrus gaifmā un tee dabuja sawu teefu. Beħdejā laislā par fċo pagastu atlal plaschi runā striħdu ſchelschanu un fuħdsibu deht, las te top ār digi un ar ār sniġi westas. Nebuhs neweenaś administratiwas eestahdes flaitot, libo Waldoſčam ſenatam, fur neatrastos fuħdsibas no Druveenā. Wiſwairak fuħdsibu top wests pret bijsuschein pag. waldeſ lozekeem un pagasta ſtriħweri, bet netop goram laiſti ari zitt eeredni, eesneeds fuħdsibas pe preeſchnejzibas ari pat bes peenahzigeem parafteem.

Scha gada 4. junija bija weeteſais komiſara lunga rewidet pagasta waldi, ka ari iſmellier eesneegħtas fuħdsibas. Mewidentis atrada daschadas luħdas preeſchnejz pagasta waldeſ iħiżibā un ſtriħwers revisijsas briħdi eesneeds atluhgumos no amata „familijas apstaħħtu deht.“ Nu bija atlal jauna ſtriħwera weħleſchana, kuru ewebleja tilai trefchajā weħleſchauas terminā. Berekem, ka tafſchu reiſt naħbi meers pagasta un pagasta cemihħneelu ārdis, lai fahktu atſelt pagastā lablaħħiħibas d'sħiħwe. Agrak fċo jau bija streetni u seedejuji attihħlitā fadſħħwe; iſtriħko teatri, koncertus, sakumu fweħħlus u. t. t.; tagad no tam-sinams, meers, tagad tilai lublo weens otram spieltet atreebti un usbruti. Druveeneschil! — darba mums weħ-deeġan, deriga darba, lo strahdat sawā un wiſpahrejha labā. Te es feiwiċċi u feem ſħmejjas, kuri stahw tħaż-zaqqa salot pagastam preeſchnejzibas. Mašalo apspeeħchana un fċo lurneſchana pret waditajeem neneſis nelad meera, nedħi lits mums naħbi pee lablaħħiħibas.

Pagabyuschi jau wairat nelä 60 gadu, lamehr Drweeneyas un tuwas Lismas ihpaschneis Matvejs son Malama nomiris, bet wina peemina dshivo wehl scho baltu deenu lauschu firdis, jo nomirdams schis zilwelui mihlotajs atstahjis 2500 rublu, kuri isleetojami weenig la pabalsts tahdeem abu pagastu peederigeem, kuri krituschi truhkumā un nabadsbā, waj kuru liltens topis zitadi kā tahds, la teem jagreeschas pee saweem turvaleem deh palhdsbās. Teefibā sco sumu isdalit peeschkirta istreisejam weetejam Tirsas draudses mahzitajam. Ta la tagad capitals peaudsīs us 14,000 rubleem, tad pilnigi eespehjams ispildit miruscha teizamo noluolu.

No Dselsawas. „Mahjas Weesa“ sch. g. 32 numurā, sinojumā „no Dselsawas“, starp zitu ralstis parlahdu scheit jau kopsch gadeem praktisejoschu lalnu ahrstu, ieb kā sinotajs winu nosauz — „dalteri, las wiſu ſina.“ Ta la man ar mineto „dalteri“ paſcham bijuschas darifchanas tad scho sinojumu papildinoi waru wehl peebilsi ſeloscho labdus gabus atvalas manam tehwam ſoſlima ſirgs. Esam ſchinī pagasta eenabzei un weetejos apstahklus ne-paſihljam, tamdebi us ſaimini zetekuma greeſos pee „wiſinas daltera“, kutsch ſlimo lopinu ari tublin nehma ſawat ahrſechanā. Pebz tam, tad pahris reiſchu ſahles bija eedotas, lopinſch n o b e i d s à s , bet man „dalteram“ pebz wina „spezifizetă“ rehlinga bija jamafā newis 1 waj 2 rbt. ar ſinamām ſapeiſam, bet 4 rbt. 99 ſap. (no eedoteem 5 rbt. winsch iſdewa tikai 1 ſap.). Kauleschanas uelihdjeja, jo zena nebija norunata un manas eerunas, ta ſirgs no-beidjees, „dalteris“ ari ne-eenvebroja. Turklaht wehl waru preſihmet, ta „dalteris“ neſſatas us naudu ween, bet ir ati ar meeru, tad tam par eedotam „milſturm“ atſtrahbā pee laukdarbeem, ta peemehram pee feena plauschanas, linu plubſchanas, dahſta rawefchanas u. t. t. Tagad pat, kuri rudens darbi pasteidſami, redi daschus „pazientus“ bes pret-runas ispildam no „daltera“ uſlikas lauschas naturā . .

No Oberpahles. Atslahstot pehdejā „Mahjas Weesa“ numurā „Postim.“ sinoujumu par 36,000 rublu sahdsibu is alzīses eeredau ratem lahma krogā preekschā, mehs jaun schaubijamees par finas tizamibū, jo til leelas naudas sumas alzīses eeredneem reti atgadisees seiv lībdsi wadat u. t. t. Tagad nu Widsemes alzīses vahrwaldneeks usaizina ofizieli wiſus laikraustus, tas scho finu pasneeguschi, pasinot, ka pehz wina palatmellejumeem israhdięes, ta schis sinejums par augščā mineto sahdsibu — isdomats.

No Jurjewas. Schejeenes slimnīžā atlīkusi wehli 11 cewainoīi saldati no dīslībzēka nelaimes pēc Bulu muischas. Septinus wehl nesen opereja (Isdarija gressumus). Vispahri winu weselības stahwollis apmeerinotsh un ja-

Iſſtahdes Jelgawa. L Dahrſkopibas iſſtahde Jelgawā no 11.—15. Septembris 1897. Dahrſkopibas iſſtahdes mums wairs now ſtrechās, taħħas jaū faribkotās wairakas. Birmas 2 iſſtahdes faribkoja Jelg. Latv. beedr. Semkopibas Nodaka un ſcho tresho — Semkopibas Nodakas dabija pehžeze, Jelgawas Paulfaimneczibas beedriba. Iſſtahde iſdevaš jo sposchi, lai gan tadeht, la ſchogad jaue kaitigeem luſtneem daudz dahrſi no poſititi, iſſtahde nebija til plascha, nebija taħda fugu bagatiba, la pagahjuſchās iſſtahdēs, tad tomehr ta attal zitā ſiaa bija jo ewehrojama ſawas daschadibas dehl. Interesanti bija noluhlotes iſſtahditōs preelchmelōs untos falibdinat ar agralam dahrſkopibas iſſtahdem. Wareja redjet, la Kurjemes dahrſkopiba gan lehneem, bet droſcheem ſoleem eet uſ preelſchu. Sewiſčka parahdiba bija, la ſmallakas auglu fugas bija ſtipri wairojuſchās, ſewiſčki to wareja teilt par daschadeem Frantschu bumbeereem. Wareja redjet, la geuhtee laiſti muhsu ſemkopibas pepspe- duſchi peegreest wairal wehribas dahrſkopibai un tur mellet pehž taħħam fugam, kuru augtus labaki ſamalha. Lai gan no dascheem bija iſaudett. Deesgan flaiſti Frantschu bumbeeri, tad tomehr jaſchaubas, waj ſħam fugam muhsu illimata buhs taħħa naħlamiba. Tomehr atſibstama un tei- zama zenschanas, iſbarit mehgina jumus, jo uſ mehgina jumus pamata ar laiku raſſ atradiſim libdeltuſ, la iſtapt ſħam iſlufinatām fugam. Otra parahdiba bija, la iſſtahditu wairs nebija tiſdauds fugu ar nepareiſeem noſaultumeem, la

agraf un ta ari pee abbolu fugam wehriba bija peegreesta
derigam fugam un nederigas fugas atmestas. Wiswairai
isplatitás, ta rahdas, ir pepini un serinki, jo schis abas
fugas netruhlt gandrihs neweenam istahditajam. Pee tam
serinki ir iswehetuschees daudsas pafigas, ta ta weenam
pascham istahditajam redseju lahdas 7 daschadas pafigas.
Schis abas fugas ari pateesi velna eeweherribu pilna mehrä,
semischki pepini, turus auglidas sinä nepahrspeli neweena
fuga.

Treschā parahdiba, so eewehehoju, bija ta, la Kursemē fahlis wairak wehrivas peegrest wihna ogu audsinaschanai. Tamehr agrakās istahdēs wihna ogas ussflatiha la lahdun brihnumu, tamehr tagad tās bija daudseem istahditaseem un audsinatas bija gan ais logeem, gan ari llajā gaisā un daschas bija til krachschnas, itin la buhtu atsuhtitas taisni no deenwideem.

Tahkal, sa jauns eewehejams pelnas sars nahlamibā, la rahdas, attibstsees muhsu ogu wiħni. Gan jau pagħijsxha iſtahdix schee wiħni bija iſtahditi, un no weena iſtahditajha deesgan dauds, tomehr tas bija leetōpis tildauds wiħnalkmena, sa tee, las wina wiħnu bija eegħadjaus schees, to taħkal nedriħihs tieja leetot, nelaitedami fawq weseliba, las loti dauds laiteja ogu wiħnu flawa. Tagħid, sa rahdas, sejjs fabrikants nojudis ar fawqeem raschju umm (part ko war tilai preezatees) un għalli, jauni, iſtahdixx wiħna weetā. Sevifekku eeweħiġi pelnija l-ħabdi tħebtri iſtahditaj, starx kureem atradam dasħus til teżżamus wiħnus, sa gruhxi buxta naħżeex tos iſsakħart no dahrġajiem ahs-sesem wiħneem. Weens truħlum s̋tomehr weħl fajuhtam muhsu wiħna isgataw tajeem un tas ir-tas, sa tee nespħi weħl fawqeem wiħneem dot finamu garfsu. Ja tee scho truħlumu noeweħris, tad teem leela nahlamiba. Apmelletta iſtahde bija deesgan wahji, isuemot swieħtdeemu, fuq wareja buxt meera. Iſtahdi fleħdsxa pirkimdeen, 15. septembri, ar anglu ispahrdox sħanu, kura s-famla sħajja deesgan labi, jo bija eeradees leels puli's pirżeju. Par iſtahditeem prellschmejjem un peesprestam godalgam nahlošha numurā.

II. Kur semes bischlopibas iſſtahde
Jelgawā, no 11.—15. septembrim 1897. Tai paſchā
laikā un tāi paſchā weetā, Jelg. Latv. beedr. waſarās
ſahle, tur Jelg. Laulī. beedr. ſarihloja ſaru iſſtahdi, Kur-
ſemes Bischlopibas beedr. ſarihloja bischlopibas iſſtahdi.
Bischofipibas iſſtahdei bija nolemta weena zeturtdala no
plaſchās sahles lamehr zitas trihs zeturtdatas eenehma
dahrslopibas iſſtahde. Ta tad lai gan deesgan maſas tel-
pas, tomehr tās paſchās nebijsa peeteeloschi apgahtatas ar
iſſtahdameem preelfschmeteem, ta la bischlopibas iſſtahdi ne-
wareja fault par labi iſſdewuschos. Bet tad eewehrojam,
ta uſatjinajums, pedaļitees pee iſſtahdes, notila paſchā peh-
dejā laikā un ta Jelgawā jau ſarihlotas daſchās bisch-
lopibas iſſtahdes, tad dauds labalu ari nelo newareja fa-
gaudit. Schi iſſtahde nelo ſewiſchlu, jaunu mumās nerah-
dijsa, pat truhla wehl dauds no ta, tas bija redſams pa-
gabjuſchās iſſtahdes, ta la bischlopji wiſai neapmeeriniati-
dewas mahjās.

No wiseem ijjahditajeem labata kolezija (leahjums) bija Janfona lgam — Platone. Sche bija wiss labb medus, schuhnas, waslis, weenkahischa, bet prakstifa med swede, ta ka elsperti, dodami wittam pimo godalgu, jadraida metait, bija darsluschi loti pareisi.

Pirma godalga blja urt postpreosta Schafora tam
(Tetelmindes Wainds) un Steinberga lgam (Brambergē).
Abeem par labu medu, waslu un ziteem bishkopibas pee-
deruimeem.

Bronsa medatas bija peespreestas: Meeleila lgam — Meschetne, par labu issiwesteru medu, labam schuhnam, ap-
silhametam selzijam un waſku; Meija lgam Remte, par
labam schuhnam; Kalnina lgam Blansfelle, par labu medu
un wiħnu; Gustawa lgam Bentule, par labu medu; Berga
lgam Sante, par alti taistu stropu un Oltem par bisch-
lopibas literaturas isplatischanu. Lad wehl usslawas
rakitus bija dabujuschi Schubetzis, par medu un medus
wiħnu; grafs Vahlens Kalna muischā, par medu un
strova muduli; Mitrevijs Snikerē, par medu; Bredrichs
Jelgawa, par medu un mahfsligam schuhnam; Freimanis
Grīgale par zenschanos bischlopibā; Beresinstis par
literaturu un Steinharts par medus hweedi.

Swehtdeen pa iſſtahdes laiku un iſſtahdes telpas kuremēs Bischofipibas heedriba natureja sapulgi ar preelschlaſſijumeem. Pirmais preelschlaſſijums bija no Schaefera lga, kur tas runaja par Krainas bitem un norabdijs, kaſchi bischu fuga nemas nespēhjot apmeerinat bischopju prāſijumus, — bites gan drihs zaur winām eedſhwjoſotees, bet pee medus nekad neteekot. Schi fuga eſot leela speetotaja, dodot 3, 4 un daſchreis pat waival ſpetu, ta la nereti pate pamata ſaimē iſbelidsotees, tadeht Schaefera lgs brihdinaja wiſus bischopjus no Krainas bischu fugu ee- gaħdaſchanas un fliti eerehleja kuremēs wezu wejo bischu fugu pehz eespehjas uſturet neſajaultu ar zitām fugam. Krainas bites wiſu medu, fo eeneſot, patehrejot Peru baroſchanai.

Nu sekoja Wihtola lga preeschlaßjums par daschadām eesemoschanas metodem. Wihtola lgs sawā preeschlaßjumā norāhdīja, ka bīschu eesemoschana esot bīschkopja nopeenālais darbs, to viens nelahdā sīnā nedrīkstot palaist garam nepadarītu. Bīschu eesemoschanas metodes esot daschadas. Schimbrischam wehl pa leelatai dafai teetot bites atstātašas ahrā, brihwā gaissā, bet dauds bīschkopis ee- wehrojušči, ka ahrā atstātašas tās tehrejot dauds medus un la peepeschas temperatūras mainas atstābijot uz bīschu we- felibas stāhwolli flīstu eespādu.

Daschi Kreevju bischoppij ustaifot fewischkas ehlas preefsch bischu pahreemoschanas, kurās, seemai estahjotees, teelot bischu saimes sanestas eelschā. Bids Kreevijas apwidös teelot bites eseeemotas semē. Schi metode fewischti tur eeveesufes, kur fastopamas weeglas smilis semes; sa protams, la schahdi eseeemoyot jaerihlo laba gaisa wentilacija.

Schai metodei — bischu eeseemoshanai semē — sahk
ari Wahzu bischlopji peegreest wehribu. Rahds Wahzu
bischlopis Gerstungs wairak gadus bites pahrseemojis semē
ar labeem panahkumeem. Daschöös Kreewijas apwidös
teelot ari bischu faimes sneegā reseemotas — apraktas; ta
neegā eeputinatas bischu faimes it labi pahrzeesch pat
bahrgalo seemu, to jau muhsu wezu wezee drawneeli dauds-

Slobu alrssts

Hugo Gottliebs
peenem ildeanas no pulst. 9—1 un 3—6
Riga eelā Nr. 35, Kauf celas stupe.

Zagad dsihwoju

Riga, Suworowa eelā Nr. 28,
dihwo. 2, un esmu runajans latru
darba deenu.

3 Adwokats J. Ansbergis.

Valihga skolotajs

valadfigs Ropas pag. skola (Gub. dr.)
Alga pez salihgschana ar skolotaju trei-
mani.

Valihga skolotajs

valadfigs Vormannu pagasta skolai,
Wallas aprini, Gaujenes draudse. Pe-
teihschana drishuma, wslabat perfoni,
pez veet. skolot. G. Cetina, ip. r. Baatz.

**Walmeeras Beedribas
ekonomija**

tis isdota us trim gadeem 1898.—1900.
torgā 7. oktobi sch. g., pulst. 7 wal-
beedribas namā. See pcpreefshana ja-
mafs 100 rbl. un nedelas laita salogs
pusrentes leclumā (eeflaitot rolas naudu).
Pcpreefshana.

Lotto.**Jaunā eelā Nr. 18,**
peedahwa:

kretnu shdu un nagu smehru, beeso
un schkido waselinu, schujimaschinu
ejtu, skroderu krihtu, puzpomadi un
puzpstu, sahles pret kodem, blaktim
un prusakeem.

E. Larsen'

selta u. sūdraba leetu weikals
tagad atrodas:

Leelaja Jaun-eelā Nr. 13.

Medibū cerotschi,

leelalais trahjums (pahri par 300 gab.)
par wissdahazām zenam: valallade.
janis plintes (Antaliers fitemas), dim-
stobri no 27 līdz 150 rbl., vēnstoobri
16—18 rbl. Pcpreefshabdeiām —
dimstobri 11—25 rbl. Novoligeri apm.
1000 gab. no 3—30 rbl. Medibū pul-
vers, patronas, kā arī wissbāti wissas
medibū leetas. Lehtas jenas, lelata
galvoshana pēz.

Emila Lorenzsona,
fēnat Juliijs Linde,
Riga, Kalku eelā Nr. 26.

Manā no peenahzīgām eestahdem
apstiprināta

saimneezibas institutā,
tāpat arī

skrodereshans un baltdrāhu
schuhshans nodalā un

fmalku rokdarbu un
mahfslas darbu nodalā

mahziba esahkās
10. septembri.

Peteihschanoos peenemu ildeanas
no pulst. 11—2 pusd. Grehzneelu
eelā Nr. 33, I.

Wilhelmine Brink lōse.

Pret kahsu u. t. t.

Ilgezeema olus daritamas
akziju sāeedribi

peedahwa fānu tīro un konzentreto

eesala ekstraktu,

kā labato līdzīlli pret kahsu, aiz-
smalshans un elposchans aperuhtī-
najumeem u. t. t. un

līdzīli satur. eesala ekstraktu

pret bāluma laiti, aīšan trūkumu

u. t. t. u. t. t.

Gesala bonbonus

feivschi labuma,

maišas un gresnōs reperatumōs.

Noliktava: Marstal-eelā 22,

kā arī pēz:

Alfred Th. Buscha,

Adolf Wetterich,

Brahleem Kamarin,

Georg Straufa,

Bubma, Marijas eelā Nr. 32,

E. Bremana, maiša Grehzneelu eelā.

F. Dartau's, Aleksandra eelā.

J. Mulinera, leela Lebger-eelā Nr. 15,

Alef. Waltera, Kalmeme eelā.

E. Mohsela, Bāzel-Bulvarī,

Kroesha konditorei,

wiss artelels un artelels pretschu

pabdotovās Riga un Baltijas

guberņā.

2

Alfred Th. Buscha,

Adolf Wetterich,

Brahleem Kamarin,

Georg Straufa,

Bubma, Marijas eelā Nr. 32,

E. Bremana, maiša Grehzneelu eelā.

F. Dartau's, Aleksandra eelā.

J. Mulinera, leela Lebger-eelā Nr. 15,

Alef. Waltera, Kalmeme eelā.

E. Mohsela, Bāzel-Bulvarī,

Kroesha konditorei,

wiss artelels un artelels pretschu

pabdotovās Riga un Baltijas

guberņā.

2

Alfred Th. Buscha,

Adolf Wetterich,

Brahleem Kamarin,

Georg Straufa,

Bubma, Marijas eelā Nr. 32,

E. Bremana, maiša Grehzneelu eelā.

F. Dartau's, Aleksandra eelā.

J. Mulinera, leela Lebger-eelā Nr. 15,

Alef. Waltera, Kalmeme eelā.

E. Mohsela, Bāzel-Bulvarī,

Kroesha konditorei,

wiss artelels un artelels pretschu

pabdotovās Riga un Baltijas

guberņā.

2

Alfred Th. Buscha,

Adolf Wetterich,

Brahleem Kamarin,

Georg Straufa,

Bubma, Marijas eelā Nr. 32,

E. Bremana, maiša Grehzneelu eelā.

F. Dartau's, Aleksandra eelā.

J. Mulinera, leela Lebger-eelā Nr. 15,

Alef. Waltera, Kalmeme eelā.

E. Mohsela, Bāzel-Bulvarī,

Kroesha konditorei,

wiss artelels un artelels pretschu

pabdotovās Riga un Baltijas

guberņā.

2

Alfred Th. Buscha,

Adolf Wetterich,

Brahleem Kamarin,

Georg Straufa,

Bubma, Marijas eelā Nr. 32,

E. Bremana, maiša Grehzneelu eelā.

F. Dartau's, Aleksandra eelā.

J. Mulinera, leela Lebger-eelā Nr. 15,

Alef. Waltera, Kalmeme eelā.

E. Mohsela, Bāzel-Bulvarī,

Kroesha konditorei,

wiss artelels un artelels pretschu

pabdotovās Riga un Baltijas

guberņā.

2

Alfred Th. Buscha,

Adolf Wetterich,

Brahleem Kamarin,

Georg Straufa,

Bubma, Marijas eelā Nr. 32,

E. Bremana, maiša Grehzneelu eelā.

F. Dartau's, Aleksandra eelā.

J. Mulinera, leela Lebger-eelā Nr. 15,

Alef. Waltera, Kalmeme eelā.

E. Mohsela, Bāzel-Bulvarī,

Kroesha konditorei,

wiss artelels un artelels pretschu

pabdotovās Riga un Baltijas

guberņā.

2

Alfred Th. Buscha,

Adolf Wetterich,

Brahleem Kamarin,

Georg Straufa,

Bubma, Marijas eelā Nr. 32,

E. Bremana, maiša Grehzneelu eelā.

F. Dartau's, Aleksandra eelā.

J. Mulinera, leela Lebger-eelā Nr. 15,

Alef. Waltera, Kalmeme eelā.

E. Mohsela, Bāzel-Bulvarī,

Kroesha konditorei,

wiss artelels un artelels pretschu

pabdotovās Riga un Baltijas

guberņā.

2

Alfred Th. Buscha,

Adolf Wetterich,

Brahleem Kamarin,

Georg Straufa,

Bubma, Marijas eelā Nr. 32,

E. Bremana, maiša Grehzneelu eelā.

F. Dartau's, Aleksandra eelā.

J. Mulinera, leela Lebger-eelā Nr. 15,

Alef. Waltera, Kalmeme eelā.

E. Mohsela, Bāzel-Bulvarī,

Kroesha konditorei,

wiss artelels un artelels pretschu

pabdotovās Riga un Baltijas

